

Concept jaarplan 2019 van de vereniging Noorden Duurzaam

Vast te stellen in de ALV van 7 november 2018.

1 Visie: duurzaamheidstransitie door tafeldemocratie

Met de werkrichting die de ALV in november 2017 met grote meerderheid heeft gekozen stapt de vereniging in het grensgebied van duurzame ontwikkeling en vernieuwing van democratie. Onze stelling is dat duurzaamheidstransitie pas goed op gang komt als we tegelijk ook de politiek vernieuwen. Een recent voorbeeld maakt duidelijk waarom.

Een van de landelijke klimaattafels buigt zich over de gebouwde omgeving. De deelnemers, vertegenwoordigers van ongeveer alle betrokken kennisgemeenschappen en sectoren/branches inclusief de consumenten, worden het met elkaar eens over een aanpak: de gasrekening omhoog en tegelijk de elektriciteitsrekening omlaag, zodat er een prijsprikkel ontstaat richting duurzame woningverwarming. Tot zover is dit een schoolvoorbeeld van samenwerking tussen tafels als basis voor concrete en gebiedsbrede projecten. Het voorstel wordt voorgelegd aan het kabinet, dat echter weigert ermee aan de slag te gaan, ondanks de urgentie van CO₂-reductie, ondanks de bekende werkzaamheid van prijsprikkels, ondanks de consensus tussen de direct betrokkenen, en zonder alternatief. Wat we hier zien is dat electorale overwegingen het maatschappelijk leiderschap in de weg staan. Partijen en ook coalities van partijen zijn niet in staat om boven de partijen te staan en te doen wat nodig is.

De veronderstelling die we getoetst willen zien is dat duurzame ontwikkeling meer vaart krijgt als kennisgemeenschappen en sectoren/branches een directe rol krijgen in de politiek, dus niet alleen adviesrollen en lobbykansen. Waarom kennisgemeenschappen en sectoren/branches? Omdat kennis over urgenties en oplossingen de grondslag is voor transitie, omdat circulaire economie meer baat heeft bij samenwerking tussen de betrokken sectoren en branches dan bij krappe coalities van linkse of rechtse partijen, en omdat het geheel van kennisgemeenschappen en sectoren een afspiegeling is van de samenleving als geheel.

Het beeld voor ogen is een nieuwe parlementaire kamer, als experiment, naast gemeenteraad, Provinciale Staten en Tweede Kamer. Kamers waarin unieke en democratische tafels van kennisgemeenschappen, sectoren en ketens aan deelnemen, met inbegrip van alle bestaande netwerken die een beroepsgroep of branche representeren.

Deze politieke emancipatie vraagt een wezenlijke verandering van ze, want in een parlementaire kamer is het niet ieder voor zich maar is er gezamenlijke verantwoordelijkheid voor openbaar bestuur. Consensus en compromissen zijn dus geen optie of lange termijndoel maar een dagelijkse noodzaak. Het politieke bedrijf is dus anders dan het lobbycircuit. Juist de politieke partijen weten hoe dat werkt en kunnen de nieuwe kamers helpen zich een nieuwe taal, cultuur en werkwijzen eigen te maken.

2 Missie, dienstenpakket en ontwikkelprojecten

Hier ontstaat de nieuwe missie van Noorden Duurzaam: bestaande en nieuwe tafels uitnodigen tot parlementaire samenwerking en ze voorzien van wat ze daarbij nodig hebben. Kennis en begeleiding bijvoorbeeld, zichtbaarheid in het politieke landschap, een taal en werkwijze die zowel verbindt als vrij

laat, webtools voor achterbancommunicatie en publiceren van politieke agenda's, activiteiten die onderling vertrouwen versterken, en huishoudelijke zaken zoals financiële dienstverlening.

Een deel van deze diensten is in de afgelopen jaren ontwikkeld en kan in 2019 direct worden ingezet voor tafels. Dit betreft:

- Workshops voor kwartiermakers en tafelbegeleiders die op afroep gedaan kunnen worden;
- Stramienen voor kwartiermakersopdrachten waarmee overheden snel aan de slag kunnen;
- Een tafelatlas die per gebied in beeld brengt welke projecten er spelen, welke tafels daar achter staan, en hoe deze gezamenlijk een nieuwe parlementaire kamer kunnen vormen;
- Diverse apps voor tafels waarmee ze kwesties kunnen agenderen, projecten kunnen presenteren en indicatoren kunnen bijhouden;
- Diverse andere apps voor huishoudelijke zaken zoals ledenlijsten, contributiefacturen, ledenmailings en documentenarchief;
- Formats voor tafelmarkten en workshops voor ketenontwikkeling.

Deze diensten worden deels aangeboden tegen kostprijs plus marge, en deel kosteloos. Gedurende het jaar bewaakt het bestuur dat de dienstverlening een positieve financiële bijdrage levert. Voor het feitelijk leveren van diensten wordt waar mogelijk een beroep gedaan op professionele inzet tegen compensatie. Ook vrijwilligersinzet is mogelijk, afhankelijk van beschikbaarheid.

Daarnaast is verdere ontwikkeling nodig en zal behoefte aan nieuwe diensten ontstaan. Voor alle ontwikkeling zijn middelen nodig. In het grensvlak van duurzaamheids en democratie zijn die tot nu toe lastig te vinden geweest. De meeste subsidieregelingen zijn niet voor dit werk bedoeld en vrije budgetten zijn door overheden lastig in te zetten voor verstrekkende proefprojecten zoals wij die voorstellen. Om deze reden is product- en dienstontwikkelen een onvoorspelbare en projectmatige activiteit. Het bestuur spant zich voortdurend in om nieuwe ontwikkelprojecten voor diensten aan tafels bekostigd te krijgen. Op dit moment (oktober 2017) is actueel:

- Ontwikkeling van een workshop voor beheerders van kaarten in de tafelatlas (in samenwerking met vier provincies);
- Ontwikkeling van een optie voor thematafels om auditchecklisten te ontwikkelen (in samenwerking met Ecostaat);
- Ontwikkeling van een optie voor tafels om periodieke doelgroepanalyses in te kopen (in samenwerking met Innovatiespotter);
- Veldtest Tafelatlas (in samenwerking met DuurzaamDoor, Food Council Amsterdam e.o., De Coöperatieve Samenleving, Lijnspeel en Saxion Hogeschool);
- Doorontwikkeling van de tafelatlas om filteren op ketens mogelijk te maken (in samenwerking met de Food Council Amsterdam en omgeving);
- Volledige herontwikkeling van het webplatform met oog op grootschalig gebruik (in samenwerking met het programma DuurzaamDoor en deelnemers aan de landelijke Participatietafel Regionale Duurzaamheidsnetwerken).

3 Communicatie en tafelwerving

Eind 2018 is een vernieuwde website online gekomen, met daarin uitleg over tafeldemocratie, de tafelatlas, een *call to action* voor verschillende doelgroepen en diverse informatiepagina's. In 2019 wordt een nieuwe werkgroep gevormd voor de redactie van de site.

Tijdens de verbouwing van de vereniging is het leven in vele tafels stil gevallen. In 2019 starten we een campagne om de bestaande tafels weer op gang te krijgen, om nieuwe tafels te ontwikkelen en om bestaande netwerken bij de vereniging aan te sluiten.

4 Onderzoekssamenwerking

In 2018 is in samenwerking met RUG, Radboud Universiteit, NHL Stenden en DuurzaamDoor een NWA-aanvraag ingediend voor een onderzoeksproject. In 2019 horen we of de aanvraag gehonoreerd wordt. In dat geval start het project medio 2019.

In 2019 wordt mogelijk (nu in voorbereiding) een deelproject van dit onderzoek gestart in samenwerking met de provincie Fryslân, NHL Stenden en meerdere netwerken in Fryslân.

5 Begroting

Vanwege de vele onzekere factoren wordt alleen een voorlopige begroting op hoofdlijnen voorgelegd aan de ALV. De begroting zal in de ALV worden gepresenteerd.